

**Mijn bijdrage aan de Bezinningsdag van de EBG Nederland,
zaterdag 28 januari 2023**

Richtvragen waren:

- Wat heb ik nodig om vrij te zijn?
- Wat is mijn beeld van een toekomst in vrijheid?
- Wat maakt het moeilijk om die toekomst te bereiken?
- Waaruit put ik kracht?

Sinds enkele jaren wordt er regelmatig gesproken en geschreven over het Nederlandse slavernijverleden en over de rol die dit systeem van slavenhandel, slavernij en kolonialisme heeft gespeeld voor de Nederlandse, Antilliaanse en Surinaamse economie en samenleving. Ook de doorwerking ervan binnen de samenleving wordt in toenemende mate via de media en binnen verschillende sectoren binnen de samenleving bespreekbaar gemaakt.

Zaken als institutioneel racisme en etnisch profileren en andere vormen van sociale uitsluiting worden steeds vaker benoemd en aan de kaak gesteld. Omdat dit deel van de gedeelde geschiedenis van Suriname, de Antillen en Nederland zelden onderdeel is geweest van de lesprogramma's op scholen, is er bij vele generaties in onze samenleving weinig bekend over de doorwerking in het heden en de impact daarvan op het persoonlijk leven van nazaten van slachtoffers en daders.

Door velen wordt het slavernijverleden ervaren als een onderwerp dat zich buiten de directe persoonlijke leefwereld heeft afgespeeld en men is zich dan meestal niet bewust van de enorme impact op het dagelijks leven van klasgenoten of leerlingen, collega's of naasten.

De toenemende openheid in de media over wat er leeft en hoe dit de levens van groepen en van de individuen daarbinnen dagelijks beïnvloedt, draagt bij aan een groeiend bewustzijn hiervan en dat biedt mogelijkheden voor verandering.

Slavernij is een toestand tot slaaf zijn, persoonlijke onvrijheid met gemis van staatkundige en burgerlijke rechten.

Vrijheid vergt zware inspanning, volharding en zelfwaardering en liefde voor jezelf én voor elkaar. Altijd doordrongen zijn van het hoge ideaal van ieders welzijn. Wij leven in een democratische rechtstaat, hetgeen wil zeggen dat ieder recht heeft op vrijheid en welzijn.

Door de barbaarse trans-Atlantische slavenhandel en slavernij werd een aanzienlijk deel van de Afrikaanse mens zijn identiteit ontnomen; de tot slaafgemaakten werden gedéhumaniseerd. In een land als Nederland werden zelfs theorieën ontwikkeld om aan te tonen dat Afrikanen minder waard zijn dan Europeanen (zie: de rassenleer van vader en zoon Vrolik, 1801 - 1863). Zo constateerden zij een raciale en racistische hiërarchie, telkens met de witte Europeaan bovenaan en de zwarte Afrikaan onderaan.

Deze beeldvorming bleef ook in stand na het verbod op de slavenhandel en de slavernij. In Amsterdam-Oost is er een straat vernoemd naar vader en zoon Vrolik. Dit soort ideeën hebben effect (gehad) op de vorming van racistische denkbeelden van nu. De elites van de afgelopen eeuwen hebben de basis gelegd voor de vormen van institutioneel racisme, die tot op heden zijn blijven bestaan.

Institutioneel racisme is het systematisch uitsluiten, marginaliseren en discrimineren van bevolkingsgroepen, op basis van hun ras of etniciteit. Dit gebeurt met officiële regels, maar ook met ongeschreven of informele regels.

Je vindt dit ook nog in onze taal. Het woord denigreren, betekent minachten, kleineren of zwartmaken. Het komt van het Latijnse woord denigrare, een afleiding van niger: donker, zwart of neger.

De doorwerking van het slavernijverleden in met name de negatieve beeldvorming, institutioneel racisme leidt tot grote verdeeldheid in de samenleving en werkt benauwend.

Voor mij als persoon ligt de weg naar vrijheid in open maatschappelijke discussies en erkenning, terwijl er wordt samengewerkt aan herstel van wat elke groep in de samenleving aan eigen waarde is ontnomen. Komen tot hervorming en herwaardering van de onderdrukte mens. Kennis van je geschiedenis en bewustzijn van je eigen waarden geven kracht.

Kensly Vrede